

Wymagania edukacyjne z języka polskiego

klasa piąta TECHNIKUM

Nazwa programu - Teresa Kosyra – Cieślak „Przeszłość i dziś. Program nauczania języka polskiego w czteroletnim liceum ogólnokształcącym i pięcioletnim technikum. Zakres podstawowy i rozszerzony”

Podręcznik – Jacek Kopciński „Przeszłość i dziś. Literatura – język – kultura. Klasa 4”

Cele oceniania osiągnięć uczniów na lekcjach języka polskiego

Celem oceniania jest gromadzenie informacji na temat postępów ucznia w zakresie:

- znajomości dziedzictwa literackiego i kulturowego epoki,
- rozumienia tradycji narodowej i europejskiej oraz rozpoznawania jej obecności we współczesnej literaturze,
- interpretacji tekstów kultury w różnych kontekstach,
- rozpoznawania i hierarchizowania wartości w omawianych dziełach literatury,
- orientacji w zjawiskach artystycznych we współczesnej kulturze i ich wartościowania,
- tworzenia wypowiedzi własnych w mowie i piśmie o logicznej kompozycji z zachowaniem poprawności stylistycznej, językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej,
- znajomości zagadnień z nauki o języku przedstawionych w podstawie programowej.

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

W zakresie znajomości dziedzictwa literackiego i kulturowego oraz interpretacji tekstów kultury

POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM PONADPODSTAWOWY		
		Jak na poziomie podstawowym, a ponadto uczeń:		
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
• czyta ze zrozumieniem (tzn. rozumie znaczenia słów, związków frazeologicznych, zdań, fragmentów na poziomie dosłownym i przerośnym, • swoimi słowami opowiada (streszcza, parafrazuje) czytany utwór;	• czyta ze zrozumieniem (tzn. rozumie znaczenia słów, związków frazeologicznych, zdań, fragmentów na poziomie dosłownym i przerośnym, symbolicznym lub parabolicznym);	• podejmuje samodzielnie interpretacje utworu literackiego na podstawie jego analizy; • rozpoznaje znaki tradycji (klasycystycznej, sentymentalnej, rokokowej,	• samodzielnie interpretuje czytane wiersze, odwołując się zarówno do ich treści, jak i poetyki; • interpretuje wiersz, sytuując go w różnych kontekstach (np.	• interpretuje wiersze współczesne w kontekście, wskazuje funkcje (ideowa i kompozycyjna) aluzji literackiej i znaku kulturowego

• określa tematykę, wątki i motywy; wskazuje główne wydarzenia i bohaterów; • zna i z pomocą nauczyciela wskazuje gatunek, kompozycje utworu, środki stylistyczne – próbuje wskazać ich funkcje; • wskazuje w utworach literackich stylizacje • wykorzystuje konteksty (historyczne, historycznoliterackie) do interpretacji utworu: - dostrzega obecność toposów, - dostrzega w utworze najważniejsze wartości charakterystyczne dla epoki, w której powstał; • nazywa wartości i postawy obecne w utworze; • podejmuje próbę odczytania obrazu, rzeźby, dzieła architektury – w kontekście epoki, z której pochodzą; • rozpoznaje samodzielnie lub z pomocą nauczyciela charakterystyczne dla danej epoki cechy języka i stylu czytanych utworów;	• formułuje hipotezy przy pomocy nauczyciela i uzasadnia je na podstawie analizy; • wskazuje w utworach literackich stylizacje i określa jej funkcje; • wykorzystuje konteksty (historyczne, filozoficzne, historycznoliterackie) do interpretacji utworu: - dostrzega obecność toposów, rozpoznaje aluzje, znaki i symbole kulturowe; • czyta utwory literackie i teksty publicystyczne ze zrozumieniem ich przesłania; • porównuje utwory literackie i dzieła innych sztuk;	romantycznej.; • dostrzega wartości stylistyczne środków językowych (zwłaszcza słownikowych, słowotwórczych i frazeologicznych)występujących w utworze; • przedstawia uniwersalny sens motywów wykorzystywanych przez poetów współczesnych; • dostrzega dialogowość kultury;	historycznym, kulturowym, literackim); • poszukuje samodzielnej odpowiedzi na pytanie, dlaczego twórcy różnych epok sięgają do postaci i motywów wcześniejszych epok; • określa funkcje występujących w dziele tematów, toposów, motywów; • na podstawie czytanych utworów określa funkcje toposów funkcjonujących w kulturze; • interpretuje dzieła sztuki reprezentujące różne style i konwencje;	• dostrzega strukturę artystyczną dzieła; podejmuje rozważania na temat tradycji i dziedzictwa oraz ich roli w kształtowaniu się tożsamości narodu;

W zakresie czytania tekstu popularnonaukowego, publicystycznego, naukowego

POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM PONADPODSTAWOWY		
		Jak na poziomie podstawowym, a ponadto uczeń:		
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
• czyta tekst ze zrozumieniem, tzn. rozumie znaczenia słów, zdań, akapitów, całości; • wyodrębnia tezę (główna myśl) całego tekstu lub jego	• rozpoznaje zasadę kompozycyjną tekstu; • określa główna funkcje tekstu; • rozpoznaje	• rozpoznaje zasadę kompozycyjną tekstu i określa jej funkcje; • znajduje w tekście potrzebne informacje,	• określa różne funkcje tekstu;	• określa, jaki jest związek języka i stylu tekstu z jego funkcją;

fragmentu (np. akapitu); • wskazuje wykorzystane (przywołane) w tekście argumenty; • określa nadawcę i adresata tekstu; • nazywa najważniejsze środki językowe występujące w teście • określa cechy gatunkowe tekstu (np. eseju, recenzji, reportażu); • odróżnia występujące w tekście informacje od opinii; • tworzy notatkę syntetyzującą;	charakterystyczne cechy języka i stylu tekstu; • nazywa najważniejsze środki językowe występujące w teście i próbuje określić ich funkcje; • znajduje w tekście potrzebne informacje, odtwarza je i przetwarza (porządkuje);	odtwarza je i przetwarza (porządkuje, wykorzystuje do rozwiązania problemu, wskazuje przyczyny i skutki);		
W zakresie tworzenia wypowiedzi pisemnych				
POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM PONADPODSTAWOWY		
		Jak na poziomie podstawowym, a ponadto uczeń:		
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
• buduje wypowiedzi o niezbyt wysokim stopniu złożoności; • popełnia błędy językowe i ortograficzne; • przestrzega zasad spójności tekstu i poprawnej kompozycji; -stosuje podstawowe terminy z historii literatury, poetyki, teorii literatury i nauki o języku; • wykazuje się podstawową wiedzą o omawianych utworach, tekstach, gatunkach literackich, zjawiskach kulturowych i kontekstach	• pisze dłuższy tekst, przestrzegając podstawowych zasad organizacji poznanych form wypowiedzi, a zwłaszcza: rozprawki, recenzji, referatu, interpretacji utworu literackiego lub jego fragmentu, sprawozdania; -samodzielnie sporządza przejrzyste notatki z lekcji i pracy własnej; • dostosowuje formę do tematu wypowiedzi; -podejmuje próbę hierarchizacji argumentów, formułuje hipotezy i wnioski; -stosuje podstawowe	• redaguje własną wypowiedz zgodnie z cechami gatunku i zamierzona funkcja tekstu; • pisze prace na wskazany temat, poprawnym językiem literackim, w formie dostosowanej do tematu, o wyrazistym zamyśle kompozycyjnym;	• pisze prace na temat poznanych utworów literackich, uwzględniając konteksty kulturowe i filozoficzne oraz powiązania literackie; • podejmuje próbę napisania eseju,	• formułuje własne hipotezy interpretacyjne, poprawnie dobiera argumenty, stosuje pogłębioną analizę przytaczanych tekstów kultury umieszczając je w odpowiednich kontekstach; hierarchizuje argumenty, formułuje hipotezy i wnioski; • podejmuje próbę napisania eseju, interpretacji porównawczej;

	terminy z historii literatury, poetyki, teorii literatury i nauki o języku • opracowuje redakcyjnie tekst (wprowadza celową kolejność podawania informacji, zachowuje procedurę pisania pracy na temat literatury i kultury: gromadzi i selekcjonuje materiał, • formułuje i uzasadnia opinie			
W zakresie wypowiedzi ustnych:				
POZIOM PODSTAWOWY		POZIOM PONADPODSTAWOWY		
		Jak na poziomie podstawowym, a ponadto uczeń:		
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
• buduje kilkuzdaniową wypowiedź na wskazany temat – utrzymana we właściwym stylu; • w wypowiedzi używa języka dostosowanego do sytuacji komunikacyjnej, tworzy wypowiedź zawierającą błędy językowe; • próbuje wypowiadać swoje oceny i opinie np. na temat etycznej strony wyborów, przed jakimi stoją bohaterowie utworu, lub wartości i atrakcyjności czytanych dzieł;	• uczestniczy w dialogu, dyskusji, debacie klasowej, próbuje bronić swojego stanowiska; • z reguły poprawnie buduje argumenty; • właściwie komponuje wystąpienie i stosuje podstawowe zasady retoryczne;	• ujmuje swoje sądy i przemyślenia w formę dłuższej, uporządkowanej wypowiedzi; • stosuje w wypowiedziach elementy retoryki.	• tworzy wypowiedź poprawną pod względem merytorycznym i językowym; • wypowiada się na temat literatury i sztuki poznawanych epok w sposób komunikatywny, jasny, i płynny, używając niektórych terminów i pojęć specjalistycznych;	• posługuje się pogłębioną analizą dzieł literackich wykorzystując je w formie argumentów;

Kryteria oceniania są zgodne ze Statutem Szkoły. Ocena roczna jest wystawiana przez nauczyciela.

